E S B J E R G

S A N K T N I K O L A J

K A T O L S K E M E N I G H E D

1904 - 1979

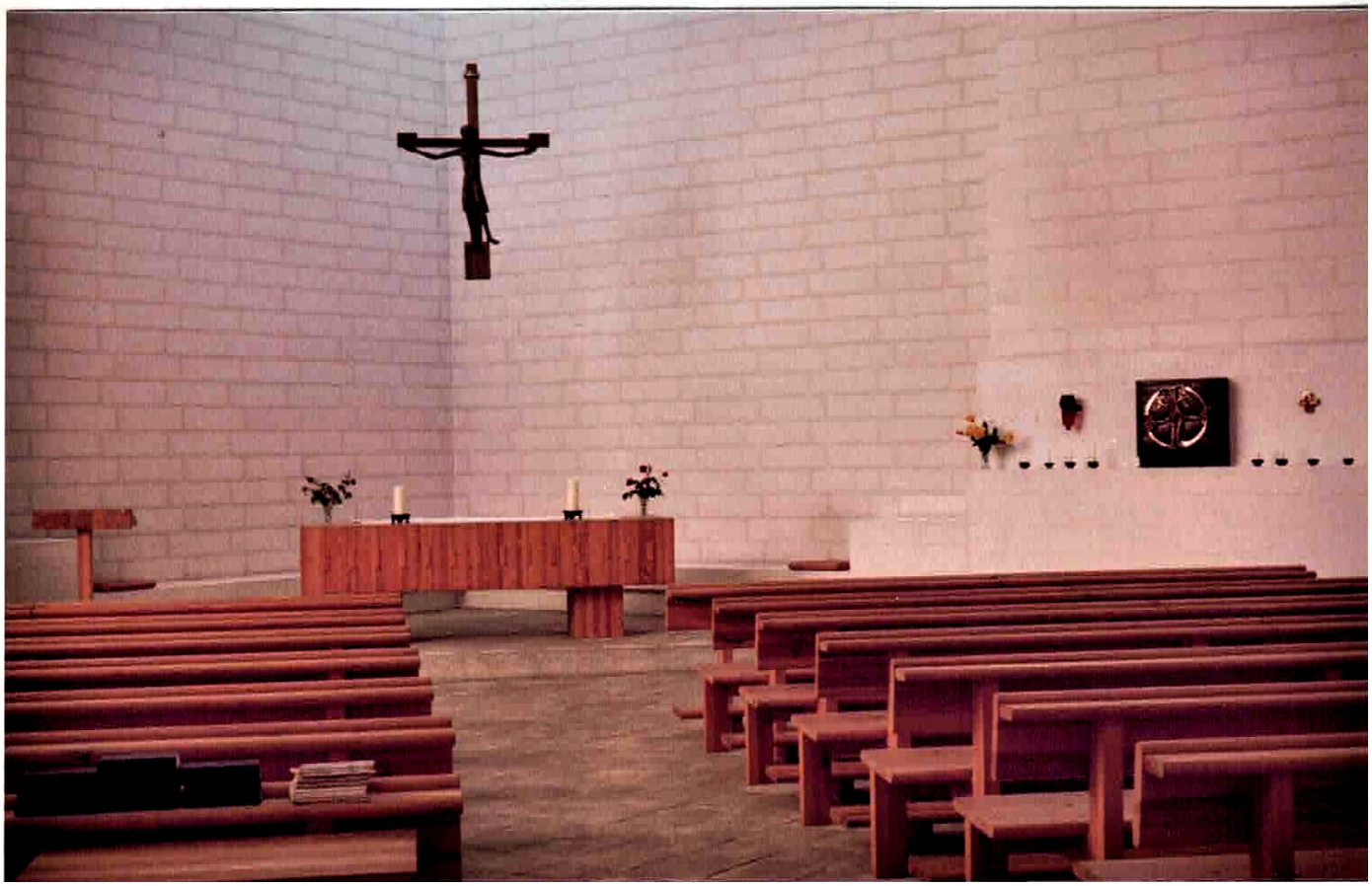
og

N Y E K I R K E

1969 - 1979

SAN NIKOLAI KIRKE

Den 1. september 1904 blev den hellige messe for første gang fejret i det kirkerum, som var indrettet i stuen Nørregade 61, der, hvor der nu er børnehave, og den 16. november 1969 blev den nye kirke på hjørnet af Kirkegade og Nygårdsvej indviet. Det er dette dobbelte jubilæum, som vi fejrer søndag den 19. august i år.

Ved menighedens 5o-års jubilæum i 1954 blev der udgivet et aldeles udmærket hæfte, som mange sikkert gerne vil have. Derfor bliver det gengivet her nøjagtigt fra enden til anden og udgør en stor del af dette skrift, dog uden de mange gode billeder, som liver op i det, for dette her hæfte bliver lavet på vor kopimaskine, som vi har fået foræret fra Ansgarwerk i bispedømmet Münster, netop som en jubilæumsgave!

Hæftet, som blev lavet i 1954, er skrevet af dommer Højris, som har betydet en hel del for menigheden på flere måder, bl. a. ved at hjælpe polske familier til at få dansk indfødsret, ved sit usnobbede menneskelige væsen - og sådan var hans hjem altid åbent for alle - og sidst men ikke mindst hans gode eksempel som trofast katolik gennem mange år. Det var derfor et tab for menigheden og dens præst, da han døde i 1971.

1904 - 1954

SANKT NIKOLAJ

KATOLSKE MENIGHED

I de sidste årtier af forrige århundrede opstod ESBJERG BY på et sted, hvor der i 1868 kun lå to gårde. Den voksede hastigt samtidig med udbygningen af Esbjerg havn og blev købstad den 1. januar 1899. Byens tradition og særpræg kan således ikke have nogen historisk baggrund, men alligevel - og måske netop derfor - har byen og dens befolkning et eget karakteristisk ansigt, som man ikke genfinder i nogen anden dansk by. Man er begyndt på bar bund, med de bare næver, har arbejdet og slidt og efterhånden set en by vokse op med et indbyggerantal, som nu overstiger de 5o.ooo. Her er ingen bindingsværkshuse fra middelalderen, ingen gamle kirker, slotte, borge, ruiner eller andre fortidsminder; kun lige, brede gader, der danner ramme om de firkantede husblokke. Byens erhvervsliv står i nær forbindelse med havnen, først og fremmest fiskerihavnen; og dens industrielle foretagender er knyttet til denne byens store livsnerve, som åbner sig ud mod England, Holland, Belgien, Frankrig, - ja hele den vestlige verden. Alt dette har sat sit præg på

BYENS BEFOLKNING.

De første indbyggere - pionererne - boede under meget primitive forhold. Efterhånden opstod talrige forretninger, som tildels forsvandt igen og afløstes af andre. Bebyggelsen tog fart uden nogen særlig plan på en måde, der minder en del om amerikanske forhold. Byen hjemsøgtes af kriser og fallitter, men kom ret hurtigt over det. Der var plads for driftige folk, som ville tage fat på hvadsomhelst, og disse nybyggere var aldeles fri for snobberi og fordomme, men til gengæld måske mere optaget af kampen for tilværelsen, end man var det andre steder i landet.

Medens vor tids katolske menigheder i Danmark ellers er opstået i gamle byer, der hver især havde deres egne historiske traditioner, deres egen kultur og gamle slægter, så falder kirkens historie i Esbjerg i alt væsentlig sammen med byens. I Esbjerg var der navnlig i 1890'erne opstået mange virksomheder, der beskæftigede såvel indfødte som udlændinge, - håndværker, arbejdere og erhvervsdrivende. En del af disse nybyggere var katolikker, og som følge af byens beliggenhed vanskeligtstillet i henseende til deres kirkelige liv. Pastor Storp, som dengang var sognepræst i Kolding, kom med visse mellemrum til Esbjerg, hvor han

LÆSTE MESSE PÅ ET HOTELVÆRELSE,

døbte børn og forrettede andre kirkelige handlinger. Da befolkningen stadig voksede, og indbyggegrundene steg stærkt i pris, købte pastor Storp det sydvestlige hjørne af Kirkegade-Nygårdsvej. Det tilskødedes Ansgariusforeningen ved biskop Johannes von Euch, København, og senere erhvervedes den beboelsesejendom i Nørregade, der nu tjener til præstebolig. Huset var blevet opført i en spekulationsperiode og havde nogen tid stået halvfærdigt på grund af de mange fallitter blandt byens håndværksmestre. Hele karréen, der afgrænsedes af Kirkegade, Nørregade, Jyllandsgade og Nygårdsvej, var iøvrigt ubebygget.

I slutningen af året 1902 indtraf der en omstændighed, der blev anledning til grundlæggelsen af

ESBJERG KATOLSKE MENIGHED.

Der herskede dengang stor hospitalstrang, men skatterne var allerede da så høje, at datidens privilegerede vælgere, de såkaldt højstbeskattede, modsatte sig et kostbart byggeri af et kommunalt sygehus. Byrådsmedlem dr. Brinch fremsatte da det forslag, at man skulle henvende sig til den katolske biskop, Johannes von Euch, med forespørgsel, om Sankt Josephsøstrene, som på denne tid opførte hospitaler flere steder i landet, for egen egen regning ville bygge et sygehus i Esbjerg. Byrådets flertal gik imod forslaget, men dr. Brinch rejste på egen hånd til København, hvor han af biskoppen fik det svar, at Sankt Josephsøstrene sandsynligvis ville opføre et sygehus for egen regning, hvis de fik stillet en byggegrund af passende størrelse og beliggenhed til rådighed. Begivenhederne udviklede sig nu slag i slag. Byrådet forkastede et forslag om opførelse af et kommunalt sygehus til 220.000 kr., hvorimod der nedsattes et udvalg til at forhandle med søstrene. Enden på det blev, at der fra en række borgeres side blev stillet et beløb af 10.000 kr. til rådighed for søstrene til køb af en byggegrund, blandt andet på betingelse, at de i mindst 20 år skulle drive hospital på grunden. Søstrene modtog tilbudet, og den 29. august 1903 blev grundstenen nedlagt til hospitalet. Den kirkelige handling forrettedes af pastor Frederiksen, som oprindelig var udset til sognepræst i Esbjerg, men den første sognepræst blev Ernst Buch, som kom til Esbjerg den 15. august 1904 og den første tid læste messe i hospitalets kapel. Sankt Josephsøstrenes kongregation havde købt den tidligere nævnte grund med undtagelse af det Ansgariusforeningen tilhørende hjørne, som støder ud til Kirkegade og Nørregade. Omtrent samtidig havde søstrene erhvervet grunden til det senere Spangsbjerg Sanatorium, som blev oprettet i årene 1907-08, men overdraget til staten i 1920.

DEN 1. SEPTEMBER 1904 INDVIEDES SANKT JOSEPHS HOSPITAL

af biskop von Euch i overværelse af mange søstre, 8 præster og henved 2oo mennesker fra Byen og omegnen. Blandt disse var Ribekredsens mangeårige folketingsmand, den kendte venstrepolitiker Jens Busk, som var katolik. Samme dag læstes den første hellige messe i Sankt Nikolaj kapel.

MENIGHEDENS HISTORIE OG UDVIKLING

falder i tre afsnit. Den første periode strækker sig over tidsrummet fra dens grundlæggelse til 1. juni 1920, da præmonstratenserne overtog sjælesorgen. Følgende præster har været ansat ved kirken og på sanatoriet fra 1904 - 1920:

15. august 1904 - januar 1907: Ernst Buch. Januar-februar 1907: S. Willekens, O. Præm., Vejle. Februar-oktober 1907: F. Syring, kamillianer, Ålborg. Oktober 1907-august 1916: Franz Verhein. Omtrent samtidig med denne var pastor Quelen ansat ved sanatoriet. Fra 31. august 1916 overtog præster af jesuitterordenen midlertidig sjælesorgen såvel i menigheden som på sanatoriet. Pater Josef Schmidt, S.J. var sognepræst ved kirken og pater Hermann Wiesmann, S.J., præst ved sanatoriet. Begge forflyttedes til Holland den 1. jnui 1920. Om denne

FØRSTE PERIODE

findes en del optegnelser og avisudklip foruden mundtlige beretninger fra endnu levende medlemmer af den første menighed. Disse fortæller om den store glæde, det var for dem nu at komme under ordnede kirkelige forhold, men iøvrigt synes denne første tid at have været ret tornefuld.

Sankt Nikolaj kapel var blevet indrettet i en treværelses lejlighed i stueetagen af den tidligere omtalte beboelsesbygning, Nørregade 61. Væggen mellem de to stuer mod gaden blev fjernet, så der fremkom et aflangt lokale, hvor alteret var anbragt i den østlige ende. Til venstre for dette førte en dør ud i sakristiet, der var indrettet i stuen til gården. På 1. sal indrettedes præstebolig, og senere - den 22. august 1905 - åbnedes på anden sal den første katolske skole.

Vi kan vanskeligt nu forestille os, hvorledes alt tegnede sig dengang. Det var jo hospitalet, som havde muliggjort grundlæggelsen af menigheden; og det må aldrig glemmes, hvilken uhyre stor rolle,

HOSPITALET OG SØSTRENE

har spillet navnlig i den første, vanskelige tid. Uden søstrene havde opgaven været håbløs. Sankt Josephs hospital var ligesom det store svinghjul, der stadig bragte menigheden over de døde

punkter, ikke blot ved den virksomhed, som uafbrudt foregik, og den anseelse, søstrene efterhånden aftvang deres omgivelser, men først og fremmest ved deres bøn og deres ofre. Uden søstrene ville præsternes udholdenhed menneskeligt set være blevet sat på for hård en prøve. Den nærmeste medbroder boede i Kolding. Præsterne, der levede alene - uden kapellan - måtte føle sig meget isoleret i en by, hvor befolkningen i begyndelsen mødte dem med mistillid, og i en menighed, hvor medlemmernes antal var meget ringe, økonomien særdeles anstrengt, og hvor en lang række af skuffelser i de første år skulle synes nok til at tage modet fra de fleste. Men alene bevidstheden om det få skridt fra præsteboligen liggende hospital, hvor en halv snes søstre dag ud og dag ind gjorde deres pligt, beskedent, stilfærdigt og opofrende, hvor krucifikset var ophængt på sygestuerne, hvor der blev bedt på alle tidspunkter, arbejdet tillod, og hvorfra der udgik en åndelig kraft, der - omend usynlig - dog måtte kunne mærkes næsten håndgribeligt, - alene bevidstheden herom må sikkert fra tid til anden have indgivet disse ufortrødne arbejdere i Herrens vingård nyt mod. Det kan være gavnligt at kaste et blik på de vanskeligheder, der var, men som blev overvundet, hvilket vi ser deraf, at kirken og menigheden stadig består i konsolideret skikkelse ved siden af hospitalet, hvis økonomi og administration er ganske selvstændig og uafhængig af kirken og menigheden.

Selve kapellet var lille og uanseligt. Det var indviet til

SANKT NIKOLAUS, SKIPPERNES VÆRNEHELGEN,

men der skulle hengå mange år, inden nogen skipper blev medlem af menigheden, skønt skipperne udgjorde og udgør vel nok den solideste kærne af byens befolkning. Kapellet lå oprindeligt i en udkant af byen. Den første menighed bestod foruden søstrene kun af 10-20 katolikker, for største delen tyske arbejdere, som i en del år havde været uvant med regelmæssig gudstjeneste og kirkeligt liv. Det hedder herom i det første års optegnelser i kirkens krønikebog: "Det var dog kun få, der kom i kirke. I vinterens løb var det overvejende flertal protestanter, der kom. Efterhånden indfandt der sig dog flere katolikker". Kirkeskatten udgjorde i 1906 kr. 72,25 med 14 bidragsydere, men uanset dette var det allerede i den første præsts tid ved udgangen af 1906 lykkedes at betale al gæld fra den første etablering af kapel og præstebolig. Det drejede sig om ialt kr. 33.000,-, der blev tilvejebragt ved gaver og indsamling i ind- og udland.

Fra forskellig side var der allerede, da de første forhandlinger om hospitalets grundlæggelse blev indledt af en gruppe byrådsmedlemmer med dr. Brinch i spidsen, opstået politisk kamp om sygehussagen i almindelighed og det "katolske sygehus" i særdeleshed.

Avispolemikken antog meget skarpe former, og en række udfald mod og mistænkeliggørelser af hospitalet og søstrene vedblev en del år efter grundlæggelsen af hospitalet. Det viste sig dog snart, at søstrene havde

MANGE FORSVARERE I DEN JÆVNE BEFOLKNING

og det taler vor by til ære, at man ikke lod angrebene på de i den politiske strid om sygehussagen dog ganske sagesløse søstre stå uimodsagt. I skolen var der ved dens oprettelse siger og skriver 5 - fem - børn. Der blev imidlertid arbejdet så godt, at redaktør Sundbo, der i sin egenskab af formand for skolekommissionen overværede den første eksamen, syntes meget tilfreds med undervisningen. I årene indtil 1910 havde der været ialt 29 børn i skolen.

En anden vanskelighed bestod deri, at byens befolkning i udpræget grad havde opmærksomheden rettet mod den økonomiske side af tilværelsen. Byens hastige udvikling, de mange nye foretagender og muligheder samt kampen for stadig højere levestandard optog sindene, så der ikke blev så megen plads for de åndelige interesser eller tanken om de evige værdier. Dette er vistnok forklaringen på, at det varede længe, før der indtraf konversioner i større antal, og på, at de oprindelige katolikker lidt efter lidt gled bort fra kirken. Kirkebøgerne taler deres eget triste sprog. Af de oprindelige navne på katolikker fra den første tid findes der ikke ret mange, som holdt ud, skønt disse familier stadig findes i byen. De, som holdt ud, har til gengæld udgjort den solide kærne i menigheden indtil i dag.

Allerede i pastor Verheins tid var man begyndt at samle ind til en ny kirke, og beløbet var i 1910 nået op på over 6ooo kr. Hvor højt man var nået i tiden indtil 1920, vides ikke bestemt. Det fremgår ikke af optegnelserne.

Henimod slutningen af perioden fik menigheden en uventet tilgang af en del polske familier, som arbejdede ved mergellejerne i amtet, men som på grund af arbejdets vekslende karakter - snart det ene, snart det andet sted - var henvist til at føre en nomadelignende tilværelse. Det var først i menighedens næste periode i 1920'erne, at denne tilgang mærkedes for alvor.

Alt i alt var denne første periode af menighedens liv ikke opmuntrende. Den karakteriseres måske bedst ved følgende, lidt sørgmuntre citat af Johannes Jørgensens syvende og sidste bind af "Mit livs legende", hvor forfatteren på side 46 i "Over de valske mile" skildrer et besøg, han sammen med en tysk præst aflagde i Jesuiterkollegiet i Valkenburg i Holland. Her traf han pater Josef Schmidt, hvem han havde haft som skriftefader i Stenosgade i København, og han fortæller om denne, at "hans sidste station i Danmark havde været Esbjerg". "Haben Sie dort viele

Konvertiten gemacht?" spurgte ivrigt min unge tyske ven. "Vier", svarede pater Josef Schmidt med den ham egne uforstyrrelige ro. "Sie sind aber alle vier glücklich wieder abgefallen".

Det andet afsnit af menighedens udvikling strækker sig fra 1920 til 1952 og

STÅR I PRÆMONSTRATENSERNES TEGN.

Der var som regel kapellaner i dette tidsrum, hvilket gjorde forholdene betydelig bedre og lettere i mange retninger, ligesom det af præmonstratenserne bestyrede Sankt Norberts fond igennem årene ydede betydelige pengebidrag til kirken og skolen ved dækning af de årlige underskud på kirkeregnskabet. Præmonstratenserne kom fra abbediet Averbode i Belgien og havde forbindelse med præsterne i Vejle, som hørte til samme abbedi. Dette medførte en vis tilknytning mellem menighederne i Esbjerg og Vejle. De første præmonstratenserpræster var pastor A. Brems, broder til biskoppen og pastor Op de Coul. Pastor Brems var sognepræst 1920 - 22, og efterfulgtes af pastor Cupers fra 1922-24, medens pastor Op de Coul var præst ved sanatoriet et halvt års tid, indtil det blev overtaget af staten, og Sankt Josephssøstrene forlod det. Senere var han kapellan ved kirken fra 1923-25. I dette tidsrum havde man ganske særlig opmærksomheden rettet mod

OPFØRELSEN AF DEN NYE KIRKE OG SKOLE

på hjørnet af Kirkegade og Nørregade. Indretningen blev smuk, men dyr, og selve den omstændighed, at kirken kom til at ligge på første sal, har i årenes løb medført mange ulemper, selv om der fører store og brede granittrapper op fra aulaen til kirken. Navnlig ved begravelser har dette været til så stor gene, at man i de senere år har måttet opgive at lade dem foregå fra selve kirken. Hertil kommer, at mange fremmede betænker sig to gange, inden de begiver sig op i et kirkerum på første sal. Det giver dem indtryk af noget privat, der ikke er almen tilgængeligt.

Lyssiderne ved opførelsen af bygningen må dog heller ikke glemmes. Selve kirkerummet kommer man uvilkårligt til at holde af - jo mere, des længere man har været en regelmæssig gæst. Farverne er velvalgt, lyset falder rigtigt, og når solen skinner på kalkmalerierne, får disse en egen charme. Der er ro over dette kirkerum, og altertavlen med Den Gode Hyrde dominerer, som den skal, flankeret af de fire evangelisters symboler og af Sankt Nikolaus med en fiskekutter i sin hånd og Sankt Peter med Himmerigets nøgle. Skolelokalerne er indrettet i stueetagen. De er lyse og rummelige, forbundet med store skydedøre indbyrdes. I tidens løb har menigheden ofte været samlet her til møder, foredrag og festaftener. Lokalerne tilfredsstiller alle tidens krav til skolelokaler og er tillige praktiske. Opførelsen fandt sted i tiden

fra august 1923 til september 1924. Skole og kirke blev straks taget i brug, medens den gamle ejendom bagved kom til at tjene som præstebolig. I løbet af få år skulle man imidlertid få rigelig brug for de frigjorte lokaler til andre formål. - Der indtraf nu det, at de tidligere polske familier for størstedelen slog sig ned forskellige steder i Ribe amt, hvor de erhvervede landejendomme. Trofaste mod kirken, som de var, begyndte de nu at befolke kirke og skole, således at der kom

NYT LIV I MENIGHEDEN.

Pastor Cornelissen, der havde afløst pastor Cupers som sognepræst i november 1924, indrettede nu de ledigblevne lokaler i præsteboligen til hjem for de mange katolske børn fra landdistriktet, så disse kunne få katolsk skoleundervisning. Dette medførte et opsving for skolen, og var så meget mere velkomment, som der i disse år synes at have hersket en vis stagnation i menigheden. Pastor Cornelissen førte dog kirken og menigheden velbeholden gennem disse - ikke mindst i økonomisk henseende efter kirkebyggeriet - vanskelige år og vandt sig ved den omfattende franskundervisning, som han påtog sig for at få det hele til at løbe rundt, en god position i byen. Han blev i 1930 af helbredsmæssige grunde forflyttet til Kolding.

Af kapellaner havde der siden 1925 været pastor Weltin, pastor Vervoort, pastor Cornelis og pastor Druyts, der afløste pastor Cornelissen som sognepræst fra 1930-36. I 1931 og 1932 virkede endvidere midlertidig først pastor Engels, præmonstratenser fra abbediet Tongerloo i Belgien, og derefter pastor Dutschke, som ikke tilhørte ordenen. I 1930'erne havde menigheden endvidere hver sommer besøg af en belgisk præst, pastor De Deyne, som havde særlig interesse i skandinaviske sprog og kultur. Han vikarierede ofte i ret lange tidsrum og kom til at stå mange i menigheden nær. I 1922 var broder Marcus, lægbroder af præmonstratenserordenen fra Abbediet Averbode, kommet fra Næstved til Esbjerg, hvor han blev til november 1952, da han rejste omtrent samtidig med, at ordenen forlod Esbjerg, kort efter pastor Verhoef. Disse to ordensfolk, som har virket i Esbjerg henholdsvis i 30 og 19 år, vil senere blive særlig omtalt.

I begyndelsen af 1930'erne var der MANGE UNGE POLAKKER i menigheden. De udviste gennemgående en meget stor trofasthed mod kirken, skolen og menighedslivet. Der begyndte at blive regelmæssige møder den første søndag i hver måned efter aftenandagten, og de unge fra landet kom ind til disse møder i stort antal. De følte, at kirken, og hvad der var knyttet til den, var deres andet hjem. Møderne samlede ofte 40-50 mennesker. Der var intet fast program, men dannede sig alligevel efterhånden en vis form

af særpræget karakter. Man sluttede altid - og det gør men endnu - med Fadervor, Hil dig Maria og "O Sanctissima". Der blev sunget og spillet, holdt foredrag, til tider også danset, og disse møder havde den største betydning af at DANNE MILIEU I MENIGHEDEN.

Man kom ganske naturligt ind på at foretage fælles udflugter om sommeren. Til det katolske stævne i Horsens i 1930 var der 5o deltagere fra Esbjerg i en rutebil og to lastbiler med bænke. Sankt Hansaften samledes man på en eller anden af de landejendomme, som de polske familier havde erhvervet sig. Her blev brændt bål, holdt taler, sunget og spillet. Præsterne og broder Marcus var selvskrevne deltagere og man sørgede for, at alle blev rystet godt sammen. Til den eucharistiske kongres i København i 1932 var der op mod 70 deltagere fra Esbjerg, og her kom menighedens fane for første gang til udfoldelse.

I 1936 blev pastor O. Ballin indsat som sognepræst. Han fortsatte i samme spor. Forholdene var i tydelig fremgang. De unge polakker sammensmeltedes meget let og naturligt med den øvrige del af menigheden, og der optoges en del konvertiter af alle samfundslag, så menigheden nu omfattede såvel landmænd og håndværkere som fiskere, kontorfolk, forretningsfolk, jurister, læger og pædagoger. Efterhånden kom der adskillige ordenskald, og frafald hørte nu til sjældenhederne. Derimod kom menigheden til at lide stærkt under fraflytninger, og det var de store, børnerige familier og ofte solide menighedsmedlemmer, der flyttede, uden at tilsvarende tilflytninger udfyldte hullerne. I 1938 skete der en UDVIDELSE AF SANKT JOSEPHS HOSPITAL.

Dette havde i de første år været betjent af byens læger, som indlagde patienterne, og først senere fik hospitalet en fast overlæge, dr. Vestergård. Overlæge Brinch var knyttet til Spangsbjerg Sanatorium. I 1921 afløstes overlæge Vestergård af den nuværende overlæge S. A. Hansen, under hvis dygtige og faste ledelse hospitalet har en øre-, næse- og halsafdeling under overlæge S. Fr. Nielsen, og en øjenafdeling under overlæge dr. med. E. Johansen. Den nye fløj strækker sig langs Jyllandsgade, og en nylig opført mur omslutter hele karréen. Øverst i den gamle fløj mod Nørregade findes søstrenes kapel, hvor messen læses på hverdage kl. 6 om morgenen, inden den travle hverdag begynder.

Den anden verdenskrig mærkedes en del i kirken. I tiden før 9. april 1940 var der både engelsk, fransk og tysk konsul i Esbjerg, alle gode katolikker. Som efter en stiltiende aftale kom den tyske konsul kun til den tidlige messe om søndagen, medens de andre kun viste sig ved højmessen. Efter den tyske besættelse blev kirken genstand for stor tilstrømning af soldater, og tyske præster læste jævnlig messe udenfor de faste tidspunkter. Da ja-

deforfølgelserne satte ind i 1943, følte pastor Ballin, hvis fader, Mogens Ballin, var jødisk konvertit, og hvis navn var kendt, sig truet, og det lykkedes ham at komme til Sverrig.

Efter besættelsens ophør prægedes tilstanden af de

MANGE FLYGTNINGE AF NÆSTEN ALLE NATIONER.

Der fandtes store flygtningelejre i omegnen af Esbjerg, og sjælesorgen lagde stort beslag på præsterne. En czekisk flygtningepræst, pastor Nehyba, udførte et stort og fortjenstfuldt arbejde, som bør mindes i taknemmelighed. I årene 1945-48 var regering og offentlig mening her i landet desværre ikke så opmærksom på den kommunistiske fare. Et grimt udslag af denne mentalitet var det, at der kom udvisningsordre overfor pastor Nehyba, som i en prædiken for flygtningene havde udtalt sig på en måde, der ikke behagede nogle kommunister, som havde fået nys herom og klagede til regeringen. Disse højst beklagelige tilstande, der var en stadig kilde til frygt og uro hos flygtningene, ændredes heldigvis totalt ved Danmarks tilslutning til Atlantpagten og det indtryk, begivenhederne i 1948 gjorde på alle.

I disse år var der en ung forretningsmand, som havde hørt til menigheden nogle år, der indtrådte i et benediktinerabbedi i England. Han er nu præst og har undr et besøg i Esbjerg læst messe og givet primitsvelsignelse. Hans navn er Poul Nielsen.

Skolen havde kritiske dage lige efter besættelsens ophør. Antallet af elever var nede på 15, men man fortsatte - heldigvis. I løbet af ret kort tid steg børneantallet således, at skolen kunne udnytte de ny bestemmelser om statstilskud.

Kirkens og skolens økonomi

forbedredes, kirkeskatten indgik stadig bedre, og gælden på bygningerne, der oprindelig havde været 45.000 kr., kunne nedbringes til en tredjedel ved ekstraordinære afdrag. Kirke og skole var nu også begyndt at blive for lille, og man samlede derfor ind til ny kirke og skole. Kirkeskatten, som i 1912 havde udgjort kr. 113,25 var steget jævnt i årenes løb. I 1946 var man oppe på 2.225 kr., og i 1951 på 2.922 kr. Endelig nåedes i 1952 beløbet 3.138 kr.

Ved præmonstratensernes afrejse fra Esbjerg kunne de aflevere en kirke og skole, hvis økonomi i alt væsentligt hvilede i sig selv, samtidig med, at den værste gæld fra det dyre byggeri i 1924 var ude af verden.

BRODER MARCUS

havde i de 3o år, han var i Esbjerg, udført arbejde såvel i præsteboligen som på hospitalet, hvor hans virksomhed i årenes løb ikke alene har gavnet den økonomiske situation betydeligt, men skaffet ham udbredt popularitet langt ud over menighedens

kreds. Alle i byen kendte og agtede ham. Hans personlige fromhed, hans daglige, beskedne og ofte anstrengende arbejde, hans aldrig svigtende lune og elskværdighed, og hans levende interesse for alt, hvad der havde med menigheden at gøre, ikke mindst de unge, hvis skæbne han havde fulgt fra de var små, har betydet, ved kun Gud.

Den præst, som har været længst i Esbjerg, er

PASTOR C. A. VERHOEF,

som var kapellan fra 1933-43 og derefter sognepræst, indtil ordenen forlod Esbjerg i 1952. Disse 19 år skabte en særlig kontakt med alle i menigheden, og hans uformelle, hollandske væsen kom til at passe endog særlig godt til den vestjyske befolkning. Han forstod at drage lægfolk ind i arbejdet for kirkens sag, omend han - som det nu var hans natur - foretrak at gå ganske stille med dørene. Det var den stille oparbejdelse af et katolsk milieu og et katolsk familieliv, af den enkeltes ansvarsfølelse og offervilje for kirken, og af den samvittighedsfulde opfyldelse af de religiøse pligter, som først og fremmest var hans indsats. Foruden ungdomsforeningen stiftedes i 1949 kvindeforeningen og en afdeling af Marialegionen.

Med præmonstratensernes bortrejse fra Esbjerg begynder

DEN TREDJE PERIODE

af menighedens, kirkens og skolens liv. Sidste søndag efter pinse 1952 blev pastor Heinrich Doods indsat som sognepræst i Esbjerg. Præmonstratenserne havde aldrig ejet bygningerne eller grunden, der nu som før sorterer under bispedømmet i administrativ henseende. - Denne tredje periode adskiller sig foreløbig ikke meget fra den forrige. Det solide grundlag, der var tilvejebragt såvel på det åndelige som timelige område har muliggjort forskellige fremskridt, som sognepræsten med nænsom hånd lidt efter lidt har indført, navnlig den månedlige fælleskommunion i messen kl. 7 den første søndag i hver måned, hvor der holdes en kort prædiken. Der har vist sig stor tilslutning i menigheden. Af fælles udflugter bør særlig nævnes den nu årligt tilbagevendende valfart til Øm, men alle gode traditioner bliver bevaret og søgt fæstnet. Kirkeskatten udgjorde i 1953 3,636 kr.

Det er lykkedes at gennemføre Kristi Legemsprocession på selve festdagen i forbindelse med en aftenmesse. Menighedens medlemmer har i forening med søstrene og under præstens ledelse opstillet to altre og søstrene et tredje. Processionen går fra kirken over skolegården og derefter videre ind i hospitalets have og senere tilbage igen til kirken.

INDSAMLINGEN TIL DEN NY KIRKE

skrider frem.- Efter en bazar, som afholdtes i oktober måned 1953, steg beløbet til ca. 10.000 kr. - og nu er det på omkring 13.000 kr. Præst, menighed og søstre ser hen til den dag, der rejser sig en rummelig kirke med indgang fra gaden, og en skole, som er i stand til at tage det stadig voksende antal katolske børn.

Hvad siger ord og tal i en beretning som denne? De er kun et menneskeligt forsøg på at fortælle om en menigheds udvikling og vækst i 5o år. Mere ønsker de heller ikke at være. Men fem årtier betyder så uendeligt lidt i Guds kirkes snart 2000-årige historie. Ville man måle al den kærlighed og nåde og dermed al den velsignelse, som i disse 50 år fra himlen nedsendtes over by og menighed, så ville det være et håbløst forsøg. Det kan kun måles af Gud. Men for at kunne ane lidt om den rigdom af nåde og kærlighed, som Gud har virket i menigheden, behøver vi blot at tænke på alle de messeofre, der blev frembåret, de mange sakramenter, der blev meddelt, de utallige bønner, der blev bedt, og de store og små ofre, der blev bragt af præster, søstre og menighed i alle de år.

Derfor vil vi med inderlig taknemmelighed se tilbage på menighedens, hospitalets og skolens første 50 år og synge vort ærlige og oprigtige Magnificat og Te Deum. Men vi vil også se frem.

Meget er nået, men endnu mere skal nåes. Nu er det os, der bærer ansvaret for, at Kristi mystiske legeme, kirken, kan og skal vokse på vestkysten. Lad os derfor være kirkens trofaste sønner og døtre, der klart ser deres opgave og mål: At fremme Guds ære i en tid, hvor han vanæres så meget. Derfor vil vi - opfyldt af urokkelig tillid til Guds kærlighed og hjælp - gøre vor pligt som Hans og kirkens børn. Da vil Kristus vokse i os og det blive virkelighed, som vi beder om i Herrens bøn:

TIL OS KOMME DIT RIGE

1954 - 1979

Som lige nævnt kan man sige, at menighedens tredje periode begyndte med pastor Heinrich Doods' tiltrædelse i 1952.

Ud over det, som blev skrevet i sidste jubilæumshæfte om, hvad der skete i begyndelsen af hans embedsperiode, må især nævnes indsamlingen til den nye kirke, som nu for alvor blev sat i system.Der blev gjort et stort arbejde med at samle ind blandt menighedens medlemmer, som gennemgående viste en stor gavmildhed og offervilje.

Pastor Doods skaffede endnu flere penge til den ny kirke ved at tage til sit hjemland Tyskland, hvor han gang på gang fik lov til at prædike i de forskellige kirker og hvor han så fik kollekten med hjem. Sådan står der skrevet i kirkens bekendtgørelser for den 6. september 1964: "Søndag den 23. august havde jeg en kollekt i Neukerk i nærheden af det berømte valfartssted Kevelaer i Rhinlandet. Kollekten gav 1860 DM. Søndag den 30. august havde jeg en kollekt i Sct. Elisabeth i industribyen Recklinghausen i Westf. Den gav 2.117,73 DM. Begge steder var sognepræsten så venlig at overlade hele kollekten til mig. De ville ikke have noget til deres egen kirke, skønt jeg ikke kendte præsterne personligt. Foruden disse 4.077,73 DM fik jeg hos en ældre præst 1.000 DM. Samme præst har allerede før givet 2 gange 500 DM til vor nye kirke. Mit kendskab stammer fra 1920 og 21, hvor han var ganske ung præst i mit fødesogn og jeg hans ministrant. Jeg har altså denne gang fået 5.077,73 DM ialt. Opfordring til taknemmelighed."

Pastor Doods glemte aldrig at opfordre menigheden til at vise taknemmelighed ved at bede for vore velgørere.

Den 7. marts 1965 står der: "De tre kollekter, som jeg havde den 14., 21. og 28. februar gav i danske penge ca 1o.200 kr. Lad os takke vore velgørere ved vore bønner, ganske særligt i denne messe. På bankkontoen i Tyskland står der nu 142.136,86 DM eller i danske penge ca 246.000,- Kr.". Pastor Doods blev hjulpet kraftigt af sin familie både på den ene og den anden måde. Sådan står der den 13. febr. 1966: "I de 14 dage, jeg har været bortrejst, har jeg været beskæftiget med en brevaktion, som min familie allerede havde arbejdet med i flere uger. I alt blev der afsendt ca 19.000 breve til alle katolske præster i Vesttyskland, såvidt vi havde deres adresser. Indtil 4. 2. havde denne aktion givet ialt DM 24.987,20 minus udgifter DM 2.682,50 i overskud DM 22.304,70 eller rundt regnet mellem 37 og 38.000 Kr. Den 6. marts har jeg en kollektsøndag i domkirken i Münster."

I lang tid måtte pastor Doods passe både den store menighed og arbejdet med indsamlingen. Sognet gik dengang helt op til Nissum fjord, så der var nok at lave bare i menigheden, især de fjerntboende børns religionsundervisning tog meget af hans tid. Men han passede sit sogn med stor pligtfølelse og trofasthed.

Det var derfor meget kærkomment, at pastor Jørgen Ebbe Hansen, efter sin præstevielse i 1961 blev ansat som kapellan i Esbjerg, hvor han var født og opvokset.

Skolen voksede og der blev bygget en pavillon af træ på skolens grund. Det var egentlig meningen, at børnehaven skulle være her, men den blev indrettet i skolebygningens stueetage og det skete 1. september 1963, både af hensyn til de katolske familier, der gerne ville have deres børn i børnehave og for at få en naturlig tilgang til skolen.

Pastor J. E. Hansen kom i 1963 til Horsens og jeg, som dengang var kapellan dèr, kom til Esbjerg. Der skulle bl. a. gøres noget for de unge og sammen med dem fik jeg lov til at rydde et par rum i kælderen, så vi kunne få et mødelokale. Men ungdomsarbejdet gik ikke så godt, og jeg har både dengang og senere som sognepræst forsøgt at få det til at gå, bl. a. ved at få menighedens familier til at åbne deres hjem for de unge for en aften, hvor der så blev diskuteret et bestemt emne. Det gik også kun for en tid. Det blev sværere og sværere at konkurrere med alt det, som de unge havde adgang til og på intet tidspunkt var der en egnet leder, som rigtigt kunne tage sig af dem. Og sådan er situationen den dag i dag.

Jeg kunne aflaste pastor Doods især ved at have religionsundervisningen både på skolen og ved at tage mig af dem på landet.

I foråret 1966 blev jeg sognepræst i Køge og pastor Josef Reymen kom til Esbjerg i mit sted. På denne måde var det igen en præmonstratenser, der kom hertil. Men han fortsatte, hvor jeg slap og kunne på denne måde give pastor Doods mere tid til kirkeindsamlingen i Tyskland.

Helbredet hos pastor Doods er ved at svigte og i denne forbindelse skriver pastor Reymen i kirkens bekendtgørelser den 19.11. 1967:"Sognepræsten har bedt mig hilse menigheden og meddele, at hans tilstand forbedres langsomt. Han håber at være tilbage i begyndelsen af december måned". Hvilket også slog til og han blev hjemme hele vinteren, men den 31.3.68 står der en kort sætning: "Sognepræsten bortrejst .... " Og den 2.6.68: "Den 30. maj fik vi ganske uventet meddelelse om sognepræstens pludselige død. Pastor Doods ville vende hjem for at fejre pinse med os - men på banegården i Bad Kreuznach, hvor pastor Doods har været på hospitalet siden 3. april - er han pludselig styrtet sammen og døde. Begravelsen finder sted tirsdag den 4. juni i Stadtlohn"

Ikke noget at sige til, at dette budskab vakte en del bestyrtelse hos menighedens medlemmer, som havde svært ved at glemme manden, som især havde gjort så meget, for at de kunne få den nye kirke. Der blev også sat et varigt minde over ham i den ny kirke, hvor der med smukke brcnzebogstaver står H. DOODS IN MEMORIAM ved kirkens indgang.

Menigheden har også været trofast til at tænke på pastor Doods efter hans død, bede for ham og ladet læse messer for ham og familien Doods. Vi har også med en busfuld mennesker fra menigheden besøgt hans grav i Stadtlohn, hvor vi også var sammen med pastor Doods' familie.

Pastor Reymen blev efter nogle omskiftelser sognepræst i Horsens og jeg blev sognepræst i Esbjerg. Hermed kan vi sige, at

MENIGHEDENS FJERDE PERIODE

begyndte. Dette skift faldt sammen med en hel masse nye ting, som skete i kirken og især den første tid bærer meget tydeligt præg af det, både på godt og på ondt, for forandringer vil altid medføre reaktioner, enten positive eller negative. Der var også tydeligt to lejre, som stod ret skarpt overfor hinanden. En del af menigheden kunne ikke affinde sig med nogen som helst forandring, selvom den var uvæsentlig, og en anden del, som til gengæld var meget ivrig efter at gå ind for alle de nye ting, som kom frem i denne tid.

Vi var for alvor kommet ind i den efterkonciliære tid i kirkens historie. Andet Vatikankoncil 1962-65 begyndte at sætte sine spor. Messen blev nu helt på dansk og jeg begyndte med det samme at indøve Leif Kaysers 2. sangmesse med menigheden, så vi kunne få en dansk højmesse og samtidig udvidede vi repertoiret af de salmer, som vi brugte i vore gudstjenester, blandt andet flere fra Den Danske Salmebog. Det blev almindeligt, at lægfolk kunne læse op i kirken, vi fik lektorer. Forholdet mellem de forskellige kirkesamfund blev bedre, ja ligefrem venskabeligt for manges vedkommende. Vi havde økumeniske gudstjenester, hvor en folkekirkepræst deltog i vor gudstjeneste og omvendt hvor en katolsk præst deltog i folkekirkens gudstjeneste. Der var ligefrem tilløb til nogle menneskers fælles altergang, selvom der udtrykkeligt blev bekendtgjort, at interkommunion ikke var tilladt. Jeg var i flere år i en telogisk studiegruppe med flere folkekirkepræster, som jeg kom til at sætte stor pris på. På skift behandlede vi katolske og protestantiske værker. I denne kreds blev der stor fælles glæde over den nye voksenkatekismus, den såkaldte Hollandske Katekismus. De konservative katolikker - undskyld udtrykket, men af praktiske grunde bliver jeg nødt til sætte navn på dem - de var meget bange for denne bog, fordi de havde

fået at vide, at den var kættersk på mange punkter, mens de, der selv havde læst den og studeret den, blev meget begejstret for den. En af disse "konservative" i menigheden var med til at forhindre, at vi gennemgik den på vore fjortendagsmøder, hvor vi i den sidste tid havde behandlet koncilskrifterne. Men for kort tid siden, altså ti år senere, spurgte jeg ham forsigtigt, hvad han nu mente om den hollandske katekismus. Svaret kom omgående: "Fortrinlig! Aldeles fremragende!" Hvilket jeg ikke rigtigt forstod, hvorpå han så svarede, at han dengang havde fået at vide, at den var kættersk og at han også var overbevist om, at den var det, men "man kan jo altid bedst udtale sig om noget, man ikke kender noget til, men efter at jeg selv har læst den, er jeg blevet klar over, hvor fortræffelig den er". Jeg nævner ikke hans navn, men vedkommende vil sikkert gerne vedkende sig denne udtalelse. Vi er også forlængst i gang med at gennemgå den i vore fjortendagsmøder og det får vi alle meget ud af, både hvad vor viden angår og også som religiøs inspiration.

Der blev holdt en række aldeles fremragende foredrag af folk både fra egen lejr og fra andre og der blev diskuteret livligt. Den åbning, som koncilet havde inspireret til, gjorde sig rigtig gældende.

Vor unge biskop Hans L. Martensen, der i 1965 havde efterfulgt biskop Th. Suhr, tog en modig beslutning om at gennemføre en synode i vort bispedømme. Den begyndte i efteråret 1967 og sluttede med et stort fællesmøde på Nyborg Strand i august 1969 og bestod for størsteparten af valgte medlemmer, hvoraf der var flere lægfolk end gejstlige, hvilket var noget ret ukendt i kirken. Også denne synode var med til at sætte skub i de forskellige fornyelser. Der blev bl. a. holdt en del menighedsmøder, hvor synoden med dens emner stod på programmet.

Den karismatiske bevægelse greb om sig og den vandt også gehør hos nogle i menigheden, mens langt de fleste forblev afvisende. Dog kan det være, at denne bevægelse var med til at vi fik den såkaldte bedekreds, især inspireret af biskoppen og søster Agnes Birgitte, forstanderinde på Sankt Joseph. Hver 1. og 3. lørdag i måneden samledes de, der ville, til bøn efter messen. "Her har vi også en lejlighed til at være med til at gøre noget for os selv og for vor og hele verdens skæbne, for bønnens magt må vi ikke undervurdere, og det er vi nok for meget tilbøjelige til. Vær med i denne form for bønnens apostolat...." Skrev jeg i vort sognebrev i oktober 1970.

Kirken skulle også være rigtig "demokratisk", så nu skulle alle have lov til at komme til orde, så derfor var det en selvfølge, at vi fik et af menigheden valgt menighedsråd i stedet for forvaltningsrådet, som var udpeget af præsten og godkendt af biskop-

pen. Der blev udsendt et spørgeskema til alle i menigheden med en række spørgsmål om, hvad man mente om alting og om hvad man kunne tænke sig og hvad man kunne tænke sig anderledes. Der kom dog noget praktisk anvendeligt ud af det, som vi stadigvæk kan nyde godt af, nemlig kontaktgruppen og studiegruppen. Kontaktgruppen formidler større kontakt i menigheden, besøger syge og enlige, arrangerer fællesmøder og udflugter og tager sig forøvrigt af det, som menighedsrådet skulle gøre og tildels det, som før blev gjort af Marialegionen, som hurtigt holdt op efter dommer Højris' død i 1971. Og så studiegruppen, som stadig møder hver anden tirsdag, hvor vi for tiden gennemgår emner fra vor voksenkatekismus. Dog kaldes den ikke mere studiegruppen men orienteringsmøder, fordi tilslutningen ikke var og er så stor, og måske kunne en eller anden blive afskrækket af navnet alene!

En overgang var der familiemesse engang om måneden, hvor der blev sunget sange, som børnene især syntes om og til tider blev der spillet til på forskellige slags instrumenter, bl. a. af pastor Paul Marx, som spillede guitar. P. Marx var i Esbjerg i to år for at læse til socialrådgiver, hvilken uddannelse han mente kunne bruges af ham på Grønland, hvor han var ansat som præst. Han skiftede imidlertid mening, holdt op med at læse og blev midlertidig ansat som andenpræst i Ålborg, stadig med det sigte at komme tilbage til Grønland.

Der blev indført kirkekaffe, først hver anden søndag, så engang om måneden, men til sidst måtte vi også droppe det på grund af manglende interesse.

I sommeren 1973 kom de første irske fremmedarbejdere til byen. Og nu er der vel en 25 voksne og børn. Her havde vi stor gavn af pastor Marx som amerikaner, da han hørte skriftemål på engelsk og holdt møder og gudstjenester for dem. Men nu da de har været her i flere år, må det være en selvfølge, at de integrerer sig både i menigheden og i det danske samfund, hvilket nogle af dem har svært ved. Der er også andre udlændinge, men de fleste passer sig ind i fællesskabet og skiller sig ikke ud fra de andre.

Først havde vi dansk højmesse hver søndag, men på grund af de "demokratiske" tendenser blev der på et par menighedsmedlemmers ønske indført latinsk sang hver første søndag i måneden, og sådan er det stadigvæk.

DEN NYE KIRKE

Da jeg kom til Esbjerg i august 1968 var alle planer til kirkebyggeriet færdige. Biskop Suhr havde for flere år siden givet arkitekt Johan Otto von Spreckelsen opgaven at bygge kirken. Han lavede alle tegninger, også alle detailtegninger, færdige, men så fik han at vide, at det blev for dyrt, så han måtte lave et

helt nyt projekt. Herved tabte vi godtnok en del penge, men til gengæld blev byggeriet en halv million billigere.

I september 1968 blev det første hul slået i muren indtil søstrenes frugthave, hvor kirken skulle ligge, på hjørnet af Kirkegade og Nygårdsvej. Byggegrunden er en gave fra Sankt Josefsøstrene, en storslået gave, må man sige, men hermed har søstrene endnu engang levet op til deres ry i by og menighed.

Endelig var man kommet i gang med det byggeri, som menigheden havde set frem til i så mange år! Murermester Dahl Sørensen havde hovedentreprisen og Boleslaw Plichta fra menigheden vand, varme, sanitet og blikkenslagerarbejdet.

Den 16. november 1969 kunne biskop Martensen indvie kirken. Blandt de indbudte var bl. a. borgmester Henning Rasmussen, som foruden gode ønsker også gav bronzebogstaverne SANKT NIKOLAI KIRKE udenpå muren. Der var gaver fra vore nabopræster og vore tyske gæster, hvor pastor Doods' familie selvfølgelig også var repræsenteret, ligesom professor Kruchen, som havde skaffet os det manglende beløb, så kirken var gældfri fra starten! Orglet blev bestilt hos Bruno Christensen i Terkelsbøl og kom efter to års ventetid.

Hele byggeriet med inventar, orgelet medregnet, kostede en lille million, hvilket var meget billigt. Heraf havde pastor Doods skaffet halvdelen, menigheden godt 2oo.ooo kr. og, som lige nævnt blev det resterende beløb skaffet af formanden for Ansgarwerk i bispedømmet Münster, prof. Kruchen, som stadigvæk utrætteligt skaffer penge til den katolske kirke i Skandinavien, som han ofte besøger, og sådan er han også en hyppig gæst i Esbjerg, hvor han så for det meste har nogle unge mennesker med, som hjælper ham i hans arbejde.

Orgelet blev indviet med manér den 17. december 1971. Medvirkende organisterne Erik Kiørbye fra Zions kirke, Erik Riberholt fra Vor Frelsers kirke og vor egen søster Gabrielle. Violin: Bodil Krog. Treenighedskirkens drengekor med Per Günther.

Nu der er tale om organister, så skal her nævnes, at Dagny Biltoft har spillet i kirken i hele 4o år og for det meste uden at få noget for det, hvilket vi også påskønner. Efter søster Gabrielle har der ikke rigtig været nogen organist og vi er blevet hjulpet ind imellem af flere venlige mennesker, og sådan kom advokat Th. Jacobsen også til at spille hos os, og indtil videre gør han det udmærket, uden at få en øre for det. Han har oven i købet spillet til både radio- og fjernsynsudsendelse fra vor kirke. Det er et dejligt orgel, vi har, og kirkerummet har en god akustik, så organister er glade for at bruge det. Det er blevet en tradition, at Peter Møller, som i mellemtiden er blevet organist ved Vor Frelsers kirke, giver os en koncert på orgelet

hvert år på Hellig Tre Kongers dags aften, hvor vi kan nyde både det gode spil og det dejlige orgel.

Kirkens udsmykning har været lidt af et problem. Alt fra den gamle kirke blev solgt på auktion i menigheden; for vi ville ikke have noget ind i den nye kirke, som ikke passede til dens egenart. Der blev først hængt et almindeligt trækors uden korpus op over alteret. Det blev erstattet af et noget abstrakt kors af støbejern, lavet af Nis Schmidt fra Viuf, men menigheden syntes ikke om det og vi forsøgte med et andet krucifiks, lavet af samme mand, men også det blev kasseret. Vi hængte det oprindelige trækors op igen indtil jeg fik tilsagn fra prof. Kruchen om, at han ville betale, hvad vi ikke selv kunne, til et nyt kors. Han formidlede min kontakt til kunstneren Jacob Werner Korsmeier fra Münster. Han lavede et krucifiks støbt i bronze, det, som hænger der nu. Det forestiller den levende, sejrende og opstandne Frelser, som ikke hænger på korset, men som træder ud af korset, os imøde med korset som baggrund, både bogstaveligt og i overført betydning. Hermed er vi gået bort fra en ret lang tradition med den døde Kristus hængende på korset og vendt tilbage til en ældre tradition i kirken, hvor man ikke kunne finde på at fremstille Kristus som død men som den levende og sejrende, som Kongen med kronen og stående foran korset. Derfor også kronen øverst på vort kors,hvis farve er grøn for at fremhæve, at det er livets og ikke dødens træ. Det har fået lov til at blive hængende!

Tabernaklet har Nis Schmidt lavet, støbt i bronze; noget i samme stil som hans støbejernskors, men dette synes folk om.

Madonnabilledet er lavet af Marianne Rønnow i keramik, fremstillende Maria som den almindelige jordiske kvinde, som derfor kommer os nærmere end f. eks. en himmeldronning.

Der blev færre og færre katolske børn på skolen. Forældrene turde ikke sende deres små børn gennem den farlige trafik og når de blev større, var det svært at skifte skole. Vi holdt en masse møder med skolens bestyrelse, menighedsrådet og repræsentanter fra bispekontoret og til sidst blev vi enige om at lukke skolen, hvilket også blev bekendtgjort bl.a. i Katolsk Orientering eller Forum, som det dengang hed. Men så var der nogle forældre, som fik skolens bestyrelse til at gøre et nyt forsøg mod at de selv ville gøre et stykke arbejde ved skolens ombygning, for kirkerum og andre lokaler skulle laves om til skolelokaler. Skolen blev en selvejende institution og administrationen blev helt skilt fra kirken I øjeblikket er der kun 5 katolske børn af de ca 15o - forøvrigt det samme antal, skolen begyndte med i 1905 - men uden en eneste katolsk lærer, ud over, at der kommer en fra Kolding en dag om ugen for at undervise de katolske børn. Skolen er udbygget lige fra børnehaveklasse til 10. klasse. I 1978 erhvervedes bygningen Nørregade 38.

Skt. Josephs Hospital gik over til amtet 1. januar 1979. Søstrene måtte opgive det. De fleste var gamle og der var ikke tilgang nok. Det var meget trist både for søstrene og for menigheden. I hvert fald tre af dem har været i Esbjerg i over 50 år! Det var en meget kedelig afsked. De fleste gamle søstre kom til søstrenes nye plejehjem for ældre søstre i Odense. Heldigvis blev der fire søstre tilbage i Esbjerg og de bor på Golfvangen 26. Af de søstre, som var på hospitalet blev kun to tilbage, nemlig forstanderinden søster Rosaria og søster Genowefa. Menigheden har altid mødt forståelse og fået hjælp fra søster Rosaria i det omfang, det var muligt og søster Genowefa har hjulpet os i mange år som sakristan. Hun gør et dygtigt og stort arbejde og indtil for nylig passet sakristi, kirke og mødelokale helt alene. I den sidste tid har hun fået hjælp af nogle damer i menigheden. Som ny kom søster Irene til fra Silkeborg og desuden skolesøster Rafael, som desværre forlod os. Men vi håber det bedste for søstrenes lille kommunitet og ikke mindst, at der snart igen må komme en skolesøster, som kan tage sig af børnenes religionsundervisning både på og udenfor skolen.

I 1961 blev der oprettet en katolsk afdeling på Jerne kirkegård.

Vi har en god tradition med at samle ind til Vincent-arbejdet og vi bruger en masse Vincentlys, hvor et stort overskud går til ulandshjælp i bevidstheden om, at "det er bedre at tænde et lys end at forbande mørket".

Fra 1970 kommer hvert år i turistsæsonen en tysk præst for at holde tysksprogede gudstjenester både i vor kirke, i Oksbøl og på Fanø. De sidste tre år har vi kunnet bruge de lokale kirker.

I 1967 blev der indført en ny kirkebidragsordning i bispedømmet. Alle betaler til bispedømmet, som så tilbagesender 60% til os, mens de 40% går til sognenes underskud. I 1971 havde vi 69 bidragydere, som gav 16.831 kr. Heraf fik vi så selv de 10.100 kr. I 1978 var der 62 bidragydere, som gav 26.452 kr. Direkte til mig blev indbetalt 3.225 kr. I 1978 havde vi en indtægt på 80.411 kr., mens udgifterne var 73.685 kr. For 1979 har vi måttet bede om et tilskud på 33.000 kr., som delvis er bevilget, for nu begynder reparationerne at melde sig!

I de sidste 25 år kom 50 konvertitter til; heraf de 40 i de første 12 år, i 1960-61 ikke færre end 14. Også et tidens tegn!

Ligesom kirken i almindelighed, sådan gennemgår vi også en krise, en proces, som skal have sin tid. Men vi tror på fremtiden, især at Gud Helligånd vil føre kirken derhen, hvor Han ønsker den. Derfor anbefaler vi os til Guds kærlige forsyn.

J. Halatyn
sognepræst

Esbjerg
juli 1979

